

2. (A) E" N

פרטי כל מט. ג. /

מישיבת ועדת הכנסת שהתקיימה ביום
שלישי, ט"ז אייר תשי"א (22.5.1951)
בשעה 8.30

ג ד כ ח ו : י. שפרינצק - יו"ר הכנסת
נ. נייר - סגן יו"ר הכנסת

חברי הועדה:

- י. הררי - היו"ר
- פ. אילנית
- ט. ארנוב
- ט. בן-עמי
- י. בדר
- ה. ברגר
- ד. בן-דב-האי,
- י. ברך
- י. בן-יהודה
- א. ג'רנג'ורה
- ת. טובי
- ט. יערי
- צ. יהודה
- י. כסה
- ש. כץ
- א. מזור
- ה. מגורי-כהן,
- ט. נורוק
- א. רזיאל-נאור
- א. ציזלינג
- י. קליבנוב
- א. תבורי
- ז. גלוסקא (בזכות דעה מייעצת)

מוזמנים:

- ח. צדוק - משנה ליועץ המשפטי
- פרופ. שקי - מטעם משרד המשפטים
- ט. דוזטל - מזכיר הכנסת
- א. צידון - סגן מזכיר הכנסת.

ח ס ד ו : ע. מימון
נ. ילין-מור (בזכות דעה מייעצת)

- ס ד ר - ה י ו ם : א. חוק חסינות חברי הכנסת זכויותיהם וחובותיהם.
- ב. חוק חסינות חברי הכנסת זכויותיהם וחובותיהם (שדות בצבא).
- ג. התנהגותו של חבר הכנסת ה. קוק
- ד. החלטה בהתאם לסעיף 67 של חוק הבחירות לכנסת השנייה.
- ה. הקצנת זמן לדיון על השמוש בסעיף 111 של תקנות שעת חרום.

היו"ר י. הררי:

עלינו לעבור על כמה מסעיפי חוק החסינות
לפני שאנו מסיימים את החוק.

ראשית, בסעיף 2(ב), במקום שמדובר על
זיפויים בניירות חברי הכנסת, וכתוב "ניירות.... אליו או ממנו". התעוררה
השאלה כיצד ינהגו במכתבים שנשלחים לאנשים אחרים, ועל גב המעטפה יכתב
שמו של חבר כנסת. כיצד הצנזורה תוכל לבדוק אם המכתב נשלח באמת על-ידי
חבר כנסת או לא? אנו יוצאים מתוך הנחה שישנה צנזורה ושאת מכתבי חברי
הכנסת אסור לפתוח.

ס. יערי:

אני מציע לסדר מעטפות מיוחדות לחברי הכנסת.

י. בר-יהודה:

לדעתי אין להוסיף לדבר לכתוב בחוק. הדבר
הזה צריך להעשות בתקנה פנימית למוסדות.
יש לתת הוראה פנימית: א. מכתבים היוצאים מהכנסת או מתקבליים בכנסת על שם
החבר; (ב) מעטפה מיוחדת, ולא רגילה, שתתקן על-ידי ועדת הבית - מעטפה זו
תמצא ברשות המזכירות ורק חבר כנסת יוכל לקבל אותה.

ד. בר-רב-האי:

איני רואה כל סכנה כזו, מכיון שבין כך
אין הצנזור יכול לפתוח את המכתב שלא בנוכחות
חבר הכנסת.

היו"ר י. הררי:

כפי שאני רואה, גם אלה שרואים סכנה זו
וגם אלה אשר אינם רואים אותה - כולם מסכימים
שהנוסח יהיה כפי שהוא.

ח. צדוק:

אני חושש שאם ישאירו את הנוסח כפי שהוא,
לא תהיה אחיזה בחוק, לסידור שהציעו. צריכה
להיות פה איזו אחיזה, אחרת, אם כל הדיון שהסידור הזה יוגשם - לא נוכל
להגשימו. למעשה, נוסח החוק הוא רחב.

י. בר-יהודה:

אנחנו נצטעם אותו אחר-כך, ואם אנחנו בעצמנו
נעשה זאת - לא ימצא מישהו שיתנגד לכך.

היו"ר י. הררי:

בקשר עם הצעתו של מר צדוק, לדעתי אפשר
להשאיר את הסעיף בנוסח הנוכחי, וזכותו של
חבר הכנסת היא, שלא יחפשו במכתביו. הצנזורה הצבאית יכולה לטעון שהיא
חיפשה במכתב מכיון שלא היתה מסוכנת שהמכתב הוא באמת של חבר כנסת. בעקבות
הצעתו של מר צדוק, כדאי אולי לכתוב "מכתבים היוצאים מחבר כנסת לפי סידורים
שיקבעו על-ידי ועדת הכנסת מדי פעם בפעם".

א. ציזלינג:

אני מציע לכתוב "מכתבים היוצאים מבניין
הכנסת או לפי סידורים שיקבעו על-ידי
ועדת הכנסת".

היו"ר י. הררי:

השאלה השניה, שעלינו לפתור היא, מה גורלו
של שר שאינו חבר כנסת. האם יש לו חסינות?

י. בר-יהודה:

איני רוצה לקבוע עמדה בנוגע לחסינותו - אך
אין זה שייך לחוק הזה. זהו חוק חסינות
חברי הכנסת. ואם יש צורך בחסינות לשרים שאינם חברי כנסת - יש לחוקק חוק
מיוחד על-כך.

ה. ברנר:

מבחינה פורמלית צודק חבר הכנסת בר-יהודה, מפני ששר שאיננו חבר כנסת, אינו חבר כנסת. אך, בכל זאת, כאשר הוא מופיע בכנסת חלים עליו כל הכללים החלים על חבר כנסת או על שרים חברי כנסת, במידה שניתנה להם זכות עדיפות להשתתף בוויכוח או לענות על ויכוח. בדרך כלל כולנו מבינים שהכלל הוא ששר הוא חבר כנסת. זה נובע גם מאופיו של כל משטר פרלמנטרי. יכול להיות מקרה שגם לא חבר כנסת הוא שר. לשם מה לקבוע חוק מיוחד הקובע מעמד מיוחד לשרים שאינם חברי כנסת, הקובע על-ידי כך שזה דבר מצוי ורגיל, ואולי רצוי. נכון שהחוק דן בחסינות חברי כנסת, אך אפשר לקבוע בו סעיף האומר בעשר מלים, שמה שחל על שרים חברי כנסת, חל גם על שרים שאינם חברי כנסת, ועל-ידי כך אנחנו חוסכים חוק עם כל הפרוצדורה הכרוכה בזה.

פ. אילנית:

הצעתי בפעם הקודמת היתה שיהיה חוק לחברי הכנסת, ואם יש צורך - וכולנו סבורים שיש צורך להגדיר את זכויותיו של שר שאיננו חבר כנסת - צריך להיות חוק מיוחד והדבר הזה אין בו משום חסכון. אין צורך לערוב פרשה בפרשה. היה ויכוח בשעתו בקשר עם חוק גרי, ובקשר עם הופעותיו בכנסת. הדבר הבריא ביותר, בשעה שאנחנו טוחילים את החיים הפרלמנטריים, שאם אדם ממלא תפקיד גבוה כל כך כמו של שר, והחוק מרשה זאת, שיהיה חוק מיוחד המגדיר את חובותיו ואת זכויותיו והחסינות הנחוצה לו בהופעותיו. אנו יכולים לבקש את הועדה שעיבדה את חוק החסינות, להביא לנו הצעה בעניין זה.

היור"י הררי:

לדעתי חבר הכנסת אינו צודק באופן פורמלי. לא רצוי שיהיו שני חוקים המדברים על חסינות בתוך הכנסת, הרשאים לדבר בתוך הכנסת. החוק הזה מדבר על חברי הכנסת; הוא מדבר גם על אנשים חסינות וגם על חסינות על פעולות הנעשות בכנסת ועקב נוכחות האנשים בכנסת. מבחינה פורמלית תחוקתית אין להרבות בחוקים, וכל מה שאפשר למעט בהם - טוב יותר. מבחינה מעשית ברור שלא בחוק חוק מיוחד לשרים שאינם חברי כנסת - אף פעם לא נגיע לזה. אם עבדנו שנתיים על חוק זה ואם אפשר לפתור את הבעיה הזו בסעיף אחד או שני סעיפים - אין טעם תחוקתי לזרוק את הסעיף הצידה, כי הרי פעם בצטרך לדאוג לאנשים אלה. אם נגזור שבמדינה שלנו יכול לשמש כשר כל אדם שאיננו חבר כנסת, יש לתת לו את כל הזכויות של אנשים הממלאים תפקידים מטוימים, כדי שהוא יוכל לנאום באותו רגש של חסינות שיש לחברים אחרים. אני בדעה שיש להכניס את הדבר הזה לחוק הזה.

על אנשים

ד. בר-רב-האי:

אני מציע להוסיף סעיף האומר: "הוראות חוק זה תחולנה גם עם שר שאיננו חבר כנסת".

ח. צדוק:

בנוגע לסענה הפורמלית - טענה זו עולה בקנה אחד עם טענתי בפעם הקודמת נגד הסעיפים 13(ב) ו(ג), המתייחסים לשרים. ברור לי שהסעיף הזה, לפי ניסוחו - וזאת היא הכוונה - חל על כל השרים, גם אלה שאינם חברי כנסת וגם אלה שהם חברי כנסת. אם פרצנו את הגדר הפורמלית והכנסנו כאן סעיפים שאינם קשורים במישרין בחסינות ואינם קשורים במישרין בחברי כנסת - שכאלה - במסיבות אלו, לאחר שזה הוכנס לכאן, איננו יכול לראות מניעה פורמלית להכניס הוראה הנותנת לשר המופיע בכנסת ומדבר בכנסת, את אותה מידת החסינות הניתנת לחברי כנסת המדברים בכנסת. אילו בהתחלה היינו גוזרים אמנפחים את החוק הזה רק בקשר לחברי כנסת בתור שכאלה, ורק להם בלבד, הייתי רואה יסוד בטענה פורמלית זו. אבל, לאחר שנשמע הגדר, אי-אפשר להכניס את הדבר הזה. יש לשקול אם שר, שאיננו חבר כנסת, צריך במסגרת החוק הזה לקבל את מלוא החסינות בכל השטחים, כמו שהיא ניתנת לחבר כנסת, או שהיא צריכה להנתן באותם העניינים שהוא, בחוקף תפקידו כשר, מופיע בכנסת.

א. ציזלינג:
הטענה שזה אינו ממין הנושא, היא לדברים שלא היו בקריאה ראשונה בחוק, ואשר אינם ממין הנושא. הטעיה הזו היה בכנסת, הוא היה מונח על שולחן חברי הכנסת. בוועדה אי-אפשר לטעון שזה לא ממין הנושא וללמוד היקש.

הי"ר י. הררי:
יש אומרים שהטעיה הזו מהווה נושא חדש. חברי הכנסת בר-יהודה וציזלינג טוענים שאין זה נושא חדש - אני מעמיד את השאלה הזו להצבעה.

ה ו ח ל ט

ברוב של 9 קולות נגד 4 קולות
הוחלט שהטעיה הזו בכלל בנושא
הקודם.

הי"ר י. הררי:
טאחד שהוחלט שהטעיה הזו בכלל בנושא הקודם עלינו לקבל החלטה בנוגע אליו. חברי הכנסת בר-יהודה ואילנית מציעים שלא להכניס את ענין הסיבות של שרים שאינם חברי כנסת לחוק הזה, וישנה הצעה שניה האומרת להוסיף טעיה קובע ש"הוראות חוק זה תחולנה גם על שר שאינו חבר כנסת".

ח. צדוק:
אני מציע "לצורך חוק זה יהיה דינו של שר שאינו חבר כנסת כדין שר שהוא חבר כנסת". אני מציע לקבל החלטה לגופו של ענין ולנטח את הטעיה אחר-כך.

הי"ר י. הררי:
אני מעמיד את השאלה להצבעה.

ה ו ח ל ט

ברוב של 10 קולות נגד 5 קולות
הוחלט להכניס לחוק טעיה קובע
שינו של שר שאינו חבר כנסת
כדין שר שהוא חבר כנסת.

הי"ר י. הררי:
בטרם שאנו נגשים לדון בחוק החסינות (שדות בצבא) עלי למסור לכם, למען הסדר, כי קבלתי את ההודעה הנאה מחבר הכנסת לביא: "הציני מבקש לתת לי זכות הסתייגות לחוק חסינות חברי הכנסת.

- החוק יעמוד רק על שני הסעיפים הנכונים:
1. חבר כנסת תהיה לו חסינות בפני כל פעולה משפטית בקשר עם הצבעה או הבעת דעה, בעל פה, או בכתב, בכנסת או מחוצה לה.
 2. (א) נדרש חבר כנסת למסור עדות לפני בית משפט בימי ישיבות הכנסת, יקבע הטועד לגביית עדותו בהסכמתו.
(ב) חבר כנסת אינו חייב להעיד בדבר שנחש לו עקב תפקידו.

י. בר-יהודה:
היושב-ראש יכול לדשום את שני הסעיפים האלה, כהצעותיו של חבר הכנסת לביא, במידה שהם שונים מהנוסח שלנו, בסעיפים המקבילים. למשל, אצלנו מנוסח הטעיה בנוגע לעדות באופן כללי, ואילו אצלו הדבר מוגבל לימי הישיבות. בכל יתר הסעיפים יש לו רק אפשרות אחת והיא, להצביע נגדם.

הי"ר י. הררי:

התוצאה תהיה שווה. אך אנו יכולים לכתוב שחבר הכנסת מציע למחוק סעיפים אלה ואלה ולהשאיר רק את שני הסעיפים שהוא מצייין.

כן עלי למסור לכם שקבלתי מכתב מחבר הכנסת

א. רקנטי בזו הלשון:

"אני מסכה את תשומת לבם של יו"ר וחברי ועדת הכנסת על הפסקה האחרונה של דברי בקריאה הראשונה של החוק ומבקש להכניס אותה בתור אחד מסעיפיו, באשר הדבר נראה לי כהגיוני וצודק ועשוי להתקבל על דעת כולם - ואלה דברי:

"עלינו לתת כסוי בחוק למאורע ההיסטורי הכביר של כניסת הפרלמנט הראשון במדינת ישראל המחדשת, בקובענו, כמה פריבילגיות, הקלות בשירותים וכו' לכל החיים, לחברי הכנסת שהיתה להם הזכות הגדולה לפעול בתור נבחרים עם אחרי אלפיים שנות פזורנו בין האומות ולהעניק להם טמל מיוחד אשר יציין את הדבר. באנגליה הזכויות הניתנות לחברי הפרלמנט במשכות זמן מסויט אחרי תום כהונתם. לגבי חברי הכנסת הראשונה הן תשארנה בתקפן כל עוד הם נמצאים עלי אדמות וזה יאה להם".

מכתבו של חבר הכנסת רקנטי מחולק לבעית הסמל, וזו בעיה לחוק והיא אינה לדעתי צריכה להכנס לחוק. מכיון שהחוק אינו לכנסת הראשונה בלבד, אלא לכל כנסת שתבוא אחריה. ייתכן שבסמן מסוים, לפי שאצטט את השכנסת תתפזר, נחשוב על בעיות אלו. אחר-כך ישנה במכתב זה הבעיה של זכויות והוא אינו קובע איזה זכויות צריכות להנתן לחבר הכנסת הראשונה. עלינו להחליט אם אנו נכנסים לדיון בשאלה זו.

כן קבלתי את המכתב הבא מחברי הכנסת דוד הכהן

ויזהר סמילנסקי:

"הסתייגותנו לחוק החסינות תהיה כזאת:

א. חבר כנסת לא יהיה פטור מחוב שרות המילואים לפי חוק שירות בטחון תש"ט.

ב. נקרא חבר כנסת להתייצב לשירות מילואים לפי סעיף (7) (אימונים) או (8) תמרונים, ושאי יו"ר הכנסת, לפי בקשת אותו חבר כנסת להורו כי מועד התייצבותו יידחה למועד אחר, שייקבע כאמור בסעיף (ב) ו(ג).

אני מציע לעבור לסדר-היום על הצעותיו של חבר הכנסת רקנטי.

י. קליבנוב:

הי"ר י. הררי:

יש לי רושם שישנה הסכמה כללית שאין נכנסים לדיון על זכויות יתר לחברי הכנסת הראשונה. אנו עוברים עתה לדיון על חוק החסינות (שרות בצבא) של חברי הכנסת.

בזמנו, כאשר הבאתי את החוק למליאה, אמרתי שהנוסח המוצע, הודפס עם שגיאה.

י. בר-יהודה:

בזמנו, כאשר חבר הכנסת בר-יהודה הביא את ההצעה עם תיקון של חבר הכנסת ברץ, התנגדתי

ס. ארנוב:

לה והצעתי נוסח אחר.

הינ"ר י. הררי:

אין חילוקי דעות שזה הנוסח שהובא אז על-ידי רוב הועדה.

י. בר-יהודה:

נדמה לי שזהו אחד הסעיפים, שיש לגביו יותר אי-הבנות מאשר חילוקי דעות. לכן, אני מציע ומבקש את היושב-ראש, לפני שהוא מעמיד חמ הסעיף להצבעה, לאפשר לכל אחד להסביר את עמדתו.

בכל הנוסחאות כתוב שהחברים יהיו חייבים בשרות עתודות. השאלה מתעוררת רק בקשר למי שיתבע את הסידורים. ישנה הצעה אחת שזה יהיה רק בזמן הפגרה, אך גם בזמן הפגרה ישנן ישיבות. ישנה הצעה שניה שהיושב-ראש הוא הקובע. הצעה זו של הועדה אומרת, שועדת הכנסת היא הקובעת ואני מניח שכאשר מדובר על דבר לא אדמיניסטרטיבי, אלא דבר שיש בו טשום סידור פנימי - יותר נוח שסידורים אלה ייעשו לא על-ידי איש אחד, אלא על-ידי הועדה הזו שהיא הועדה הפנימית של חבר הכנסת.

פ. ארגוב:

אני מופתע קצת מהנוסח המדבריו של חבר הכנסת בר-יהודה. המדובר אינו על מי שקובע את הסידוריים הוויכוח בכנסת והוויכוח עם חבר הכנסת ברץ היה על השאלה אם חברי כנסת חייבים בפילואים לפי החוק, במדה שווה עם כלם, בלי יוצא מן הכלל.

הצעתי היתה אז שהענין ידחה רק לזמן הפגרה. אם לא נחליט על הפגרה, אלא שועדת הכנסת היא הקובעת - אין כל ערך להחלטה, כי ועדת הכנסת אינה יכולה לקבוע את זמני השרות בפילואים. ועדת הכנסת אינה ועדה צבאית. אני חוזר ואומר: הוויכוח הוא, אם אנחנו חיימם בפילואים או לא.

ח. צדוק:

אני מבקש שהנוסח של הסעיף הזה ישתמש באותם המונחים שבהם השתמש חוק שרות הבטחון והתיחס לחוק שרות הבטחון. ברצוני להזכיר לועדה שחוק שרות הבטחון מכיר שלשה מינים של שרות. י. בר-יהודה: הכוונה היא לא רק לחוק שרות הבטחון, אלא לכל חוק שרות חובה אחד.

קודם כל, אני מתיחס לחוק שרות הבטחון, בחוק שרות הבטחון יש שלשה מינים של שרות: יש פאצא שירות סדיר, יש שירות מילואים ויש שירות מיוחד. שירות סדיר זה לתקופה של שנתיים; שירות מילואים, זה מה שקוראים עתודות; שירות מיוחד, זהו הגיוס הכללי בתקופת אחרים מיוחדת.

הסעיף הזה צריך לתת תשובה ברורה מתוך התיחסות לכל אחד משלשה הסוגים האלה. אחר-כך ישנה שאלה נוספת, והיא השאלה שהצביע עליה חבר הכנסת בר-יהודה, של שריות חובה אחר. למשל, גיוס אחיות סחוץ למסגרת של חוק שירות בטחון.

בנוגע לשירות סדיר, אני מבין שהדעה המוסכמת היא, שחבר כנסת פטור משירות סדיר. בנוגע לשירות מילואים - הדעה הכללית היא, שאין הוא פטור משירות מילואים. אני מניח, שגם אלה שכתבו לפי סידורים מיוחדים שיקבעו על-ידי ועדת הכנסת לא התכוונו לכך שועדת הכנסת תקבע סידורים כיצד הוא יתאמן ומה הוא יעשה בצבא. אני מבין שהכוונה היא למועד של שאפתנות השירות.

אם אין כוונה לתת לועדת הכנסת סמכות, שהיא תוכל לקבוע בנוגע לסדרים הפנימיים של השירות, כיצד חבר הכנסת יתאמן ובאיזה מחנה הוא יהיה, וכיצד הוא ימלא את תפקידו - אינני רואה מה נשאר, חוץ מהפועל של קריאתו לשירות, והכוונה היא למועד. אם רוצים להכניס לסעיף זה איזה שהוא מוסד של הכנסת-יושב-ראש הכנסת, נדמה לי שלכל הפחות יש צורך להכניס גם את שלטונות הצבא, או שקובעים איזה מבחן אובייקטיבי ואופרטים שהדבר הזה יעשה בתקופת הפגרה, ואז איש אינו צריך לקבוע שום דבר.

ח. צדק:

אם אין קובעים מבחן אובייקטיבי ומישהו צריך לקבוע, לא ייתכן שמוסד של הכנסת יגיד לחבר הכנסת כי במועד מסוים עליו ללכת לצבא. לצא יש סידורים משלו. אני מציע שהוא יקרא במועד שיקבע תוך התייעצות בין שלטונות הצבא ובין שלטונות הכנסת.

הדבר השלישי, שהו השירות המיוחד בשעת חירום מיוחדת. אני מבין מנוסח ההצעה שנתקבלה אז על-ידי הרוב, שאין כוונה לפטור את חבר הכנסת לחלוטין מסירות המיוחד הזו, אלא שיש כוונה לטייג את חופתו, על-ידי זה שיאמר, "והם לא יהיו חייבים בזה, מלבד אם החליטה הכנסת אחרת בימי מלחמה".

אני מבקש שהועדה עוד פעם תתן את דעתה על השאלה אם נחוץ לגבי השירות המיוחד, שהוא בעצם מהותו גיוס לשעת חירום מיוחדת - ויש צורך שבחוק תהיה איזו שהיא תוספת, כדי שחבר הכנסת יהיה חייב בגיוס. אם אני אומר שמסירות סדיר הוא פטור לחלוטין - נשאר רק שירות מיוחד, שירות מלחמה. האם יש כוונה לפטור את חבר הכנסת מהדבר הזה?

בנוגע לשירות חובה, שמחוץ לחוק שירות הבטחון, אני מציע שהדבר הזה יאמר לחוד, שהסעיף יהיה מחולק לשניים, שחלק אחד יטפל בכל צורות חוק שירות הבטחון, וחלק שני יאמר שהוא פטור מכל שירות חובה אחר.

הצעתי היא:

ס. ארגוב:

- א. חברי הכנסת פטורים משירות סדיר;
- ב. חברי כנסת חייבים במילואים בזמן ~~המלחמה~~ הפגרה,
- ג. בשעת ~~המלחמה~~ חייבים בכל השירותים בהתאם לחוק שירות הבטחון.

חבר הכנסת בר-יהודה אומר שבזמן הפגרה הכנסת צריכה להחליט, ואני אומר שהדבר נעשה באופן אוטומטי.

הינ"ר י. הררי:

ישנה עוד הצעה אחת, שהסעיף הזה יהיה מורכב רק מחלק א' של ההצעה שהועברה לקריאה ראשונה. בזמנו נמקתי את הדברים האלה, משום שדעתי היא שחבר כנסת אינו יכול לעמוד תחת סרות של איזה שהוא חייל או קצין. התפקיד של חבר כנסת אינו פחות חשוב מתפקיד הרמטכ"ל או שר הבטחון ולכן אין סנה להוסיף את סעיף ב'.

נגשים

אנו ~~אמא~~ להצבעות. אני קובע, שכלם מסכימים לכן שחברי הכנסת פטורים משירות סדיר.

אשר לימי מלחמה, ישנה הצעה של חבר הכנסת ארגוב, שחברי הכנסת חייבים בשירות בזמן מלחמה, וישנה הצעת חבר הכנסת בר-יהודה, ושל רוב הועדה שחברי הכנסת אינם חייבים בשירות בזמן מלחמה מלבד אם הכנסת החליטה אחרת.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת י. בר-יהודה - 11
בעד הצעת ס. ארגוב - 6

ה ו ח ל ט

חברי כנסת אינם חייבים בכל שירות חובה אחר, מלבד אם החליטה הכנסת אחרת בימי מלחמה.

ה ס ת י י ג ו ת

לחבר הכנסת ס. ארגוב:

חברי הכנסת חייבים, בשמן מלחמה, בכל השירותים בהתאם לחוק שירות הבטחון.

בנוגע לעתודות ישנן שלש הצעות:

היו"ר י. הררי:

אחת - שחברי הכנסת ימלאו את חובתם בזמן הפגזות; שניה - שהם ימלאו את חובתם לפי סידורים שועדת הכנסת תקבע בהתייעצות עם שלטונות הצבא; ושלישית - שחברי הכנסת פטורים לגמרי משירות בעתודות.

אני מבקש להוסיף עוד פיסקה להצעת חבר הכנסת בר-יהודה: חבר כנסת חופשי להפסיק שירותו כל

א. ציזלינג:

שעה, לצורך השתתפותו בישיבת הכנסת או בישיבת ועדה מועדות הכנסת שהוא חבר בה.

אני מעמיד להצבעה את ההצעות השונות:

היו"ר י. הררי:

ה צ ב ע ה

- בעד ההצעה שחברי הכנסת פטורים משירות בעתודות - 5
- בעד הצעת ס. ארגוב - 8
- בעד הצעת י. בר-יהודה - 5

עצי מעמיד את ההצעות האלו מחדש להצבעה:

היו"ר י. הררי:

ה צ ב ע ו ת

- בעד הצעת ס. ארגוב - 8
- נגד - 10

ההצעה נדחתה

- בעד הצעת י. הררי - 5
- בעד הצעת י. בר-יהודה - 6

נתקבלה הצעת י. בר-יהודה

ה ר ו ח ל ט

שחברי הכנסת ~~א/א~~ חייבים לקבל אישון צבאי בשירות עתודות לפי סידורים מיוחדים שיקבעו על-ידי ועדת הכנסת בהתייעצות עם שלטונות הצבא. חבר כנסת חופשי להפסיק שירותו כל שעה לצורך השתתפותו בישיבת הכנסת או בישיבת ועדה מועדות הכנסת, שהוא חבר בה.

ה ס ת י י ג ו י ו ת :

לחבר הכנסת י. הררי:

חברי הכנסת פטורים משירות בעתוודות.

לחבר הכנסת מ. ארגוב:

חברי כנסת חייבים בשירות מילואים בזמן הפגרה.

לחברי הכנסת ד. הכהן וי. סמילנסקי:

- א. חבר כנסת לא יהיה פטור מחובת שירות המילואים לפי חוק שירות בטחון תש"ט.
- ב. נקרא חבר כנסת להתייצב לשירות מילואים לפי סעיף (7) (מילואים) או (8) (תמרוניים) רשאי יושב ראש הכנסת, לפי בקשת אותו חבר כנסת, להורות כי מועד התייצבותו ידחה למועד אחר, שיקבע, כאמור בסעיף (7) (ב) ו-(ג).

יושב-ראש הכנסת ממנה על ביצוע חוק זה.	ביצוע ותקנות	ס ע י ף 16 =====
--------------------------------------	--------------	---------------------

ה. צדוק:

אני מציע לוועדה למחוק סעיף זה. הסעיף הזה מופיע בכל החוק שלנו והמדובר הוא בביצוע. זהו הסעיף הקובע מי מבין חברי הממשלה הממונה על ביצוע החוק, ושעליו האחריות האקסקוטיבית לכל הכתוב בחוק. אפא אפא יושב-ראש הכנסת אינו רשות מבצעת ולא ייתכן סעיף המטיל עליו תפקידי ביצוע, מפני שכל מטרתו של הסעיף הזה, בחוקים, היא לקבוע לתובת ואקסקוטיבה שאליה יש להפנות שאילתות, שממנו יש לדרוש אחריות פרלמנטרית על ביצוע החוק. אם תעברו על כל החוק הזה תראו שבכל החוק יש ליושב-ראש הכנסת תפקיד אחד בלבד, והוא, לקבל את הבקשות להסרת החסינות; הוא הכתובת לקקשות להסרת החסינות. מלבד זה, לא הוטל בכל החוק הזה, על יושב-ראש הכנסת, שום דבר אחר, והסעיף הזה המדבר על כך שהוא ממונה על הביצוע, הוא חסר משמעות מעשית בחוק.

לאור כל הדברים האלה, והיות ואין החוק הזה מתייחס לרשות המבצעת אני חושב שהסעיף הזה הוא מיותר ועלול ליצור תקדים קונסטיטוציוני בלתי-רצוי.

היו"ר י. הררי:

האם הבאתם בחשבון שבחוק שכר חברי הכנסת, הממונה על ביצוע החוק הוא יו"ר הכנסת.

י. בר-יהודה:

מלבד חוק שכר חברי הכנסת יש גם כמה וכמה החלטות בנוגע למכס ובלו, המתפרסמות ברשומות בחתימת יו"ר הכנסת.

היו"ר י. הררי:

זה איננו דבר אקסקוטיבי.

ח. צדוק:

החלטות אלו החתומות על-ידי יו"ר הכנסת הן הודעה ברבים שהכנסת החליטה להאריך תוקפן של החלטות.

היו"ר י. הררי:

האם אחד מחברי הוועדה מוכן לאמץ את הצעתו של מר צדוק.

ט. יערי: מדוע דוקא הוא/ליים מי ממונה על בצוע החוק?
האם בנוגע לכל חוק שואלים שאלה זון? אולי תוכלו
להסביר לי מדוע דוקא יו"ר הכנסת ממונה על החוק? כל חוק מחייב את המדינה
ואת כל חלקיה, כשם שכל חוק מחייב את הלשות המצבעת והרשות המחוקקת.

מ. ארגוב: אני מאמץ את הצעתו של מר צדוק. במדינה יש שלוש
רשויות: רשות מחוקקת, רשות מבצעת ורשות שופטת.
יו"ר הכנסת נכנס לקטגוריה של רשות מבצעת וכשם שלו היתה לנו קונסטיטוציה,
לו היה לנו מכשיר של חוקי יסוד של המדינה, לא היה כתוב בה מי מבצע אותה,
אם כי זה היה קובע את הכוח היסודי של המדינה. ברגע שהכנסת קובעת זה
הופך להיות חוק מדינה. אני רואה את חוק החסינות כאחד החוקים האלה, כמו
חוק המעבר או חוק קונסטיטוציוני אחר. זהו אחד מיסודות המדינה. בצוע
החוק ייעשה בהתאם למעייפים השונים שבו: טלפונים יותקנו על-ידי מי שמטפל
בהם וכו' וכו'.

א. ציזלינג: אני מפנה את תשומת לב חברי הועדה, שאם לא ייכתב
הדבר במפורש - יפורש הדבר, שאין מי שמונה על
בצועו. אי-אפשר לחוקק חוק סתמי, ובמידה שהחוק הוא סתמי, הוא על אחריותה
של הממשלה והיא צריכה לבצעו.

שנית, יש כבר תקדים, הוא התקדים שהזכיר יו"ר
הועדה - יו"ר הכנסת ממונה על שוק שכר חברי הכנסת.

שלישית, מה זה רשות מבצעת במקרה זה? שני דברים:
(א) רשות מובעת שימוש לרעה - ואינני רוצה למסור את המניעה הזו לממשלה.
(ב) אין חבר כנסת צריך להיות תלוי בסדורים שיקבעו על-ידי אחד השרים.

על-כן, דעתי היא שיש לכתוב שהממונה על זה הוא
יו"ר הכנסת.

היו"ר י. הררי: אני מעמיד להצבעה את הצעתו של חבר הכנסת ארגוב
למחוק את הטעיף הקובע מי ממונה על חוק החסינות.
באמצעות אכתוב "יו"ר הכנסת או סגן יו"ר הכנסת רשאי להורות הוראות
בכל ענין הנוגע לחוק זה".

ה צ ב ע ה

בעד הצעת מ. ארגוב - 6
בעד הצעת א. ציזלינג - 10

בתקבלה הצעת א. ציזלינג.

ה ו ח ל ט

להשאיר סעיף 16 כפי שהוצע.

ה ס ת י י ג ו ת.

לחבר הכנסת מ. ארגוב:

למחוק סעיף 16.

שם החוק:

כזכור לכם הציעה חברת הכנסת ע. מימון לשנות את שם החוק. אני מציע להשאיר את השם כפי שהוא.

היו"ר י. הררי:

הו"ח לט

שם החוק ישאר "חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, תשי"א - 1951"

י. קליבנוב:
מסיבות טכניות לא השתתפתי בחדשים האחרונים בכל ישיבות הועדה, שדנו בחוק החסינות, ולא דשמתי לעצמי הסתייגות. אבקש, על-כן, מאת היו"ר הועדה, לאפשר לי להגיש לא את הסתייגויותי בכתב.

תוכל למסור את הסתייגויותיך בכתב, אבל בהקדם, כי על משרד המשפטים לנסח סופית את החוק ועלינו להגישו לכנסת.

היו"ר י. הררי:

לפי מיטב ידיעותי קיים חוק חסינות למספרות נבחרים עוד מימי ממשלת המנדט. האם אין לכתוב כאן שהחוק

א. ציזלינג:

ההוא בטל?

לדעתי, צריך לפחות לכתוב שאותם הסעיפים שחוק החסינות שלנו מטפל בהם, פבוטלים בחוק הקודם.

י. בר-יהודה:

החוק הזה הוא חוק חסינות חבר הכנסת ולא חוק חסינות של גוף אחר. שם מדובר על המועצה המחוקקת או המייעצת של הנציב העליון, שהוא מרכיב אותה, ואין זה שייך לכנסת.

היו"ר י. הררי:

ח. צדוק:
אני יכול לומר באופן הברור ביותר, שאם ביום מן הימים, באיזה שהוא ברור משפטי, תתגלה סתירה בין איזה שהוא חוק סנדטורי ובין איזה שהוא חוק חסינות או חוק אחר שנתקבל בסדינה, אין כל ספק שהחוק של סדינת ישראל הוא עדיף. דבר מה כזה כתוב בפרוש באחד החוקים שנתקבל בסדינת ישראל. כתוב שאם איזה שהוא חוק שנתקבל על-ידי המחוקק הישראלי סותר איזה שהוא חוק שעומד בתוקפו בסדינת ישראל, מפני שהוא עמד בתקפו ב-14 למאי 1948 - אזי, החוק הישראלי הוא עדיף והחוק הקודם, באותה מידה בטל. כך, שמבחינה זו אין כל דאגה.

2. התנהגותו של חבר הכנסת ה. קוק:

היו"ר י. הררי:
שאלה זו לא הוכנסה לסדר-היום בטעות. חבר הכנסת הלל קוק הטיח כמה דברים קשים נגד היו"ר הכנסת וועדת הכנסת החליטה לדון על כך. בינתיים נסע חבר הכנסת קוק לאמריקה. אנו העברנו ענין דומה לוועדת המשנה - על-כל-פנים, לדעתי יש לדון בשאלה זו גם בהעדרו של חבר הכנסת קוק.

אני מציע לבחור בוועדת משנה שתדון בשאלה זו ותביא הצעותיה לוועדת הכנסת.

א. מזור:

אני מתנגד להצעת חבר הכנסת מזור.

י. קליבנוב:

ה נ ח ל ט

ברוב של 9 קולות נגד 2 קולות
לבחור בוועדת משנה.
חברי הוועדה הם: א. מזור, י. קליבנוב
וא. תבורי.

3. החלטה בהתאם לסעיף 67 של חוק הבחירות לכנסת השביעית:

עלינו להחליט, בקשר עם סעיף 67 של חוק הבחירות,
על שמות הרשימות של הכנסת הראשונה.

הי"ר י. הררי:

יש הסיבות לדבר, משום שלפי סעיף 21 קיימת הזכות
של שמירת השם והאות ויש צורך בחתימות של 750 איש. ועדת הבחירות אינה
יכולה להמשיך אם לא נקבע את שמות הרשימות, האותיות ובאי-כחן.

ועדת הבחירות עומדת בפני בעיה, איזה שמות ואיזה
אותיות משוריינים. לשם כך יש לקבוע את השמות
הרשמיים של הסיעות, כפי שהם הופיעו. לפני מונח העתון הרשמי, גליון מס. 49,
מח" שבט תש"ט, שבו נתפרסמו תוצאות הבחירות לאספה המכוננת ובו מפורטים
כל השמות וכל האותיות.

ד. בר-רב-האי:

אני מציע שנייפה את כוחו של יו"ר הוועדה להודיע
על רשימה זו ליו"ר הכנסת ויו"ר הכנסת יתבקש להעביר אותה מיד ליו"ר ועדת
הבחירות. ברשימה זו איננו יכולים להכניס כל שניים - כל שם חדש אינו
משוררין.

קודם כל עלינו לקבוע את השם ואחר-כך להודיע מי
הוא ב"כ הרשימה.

א. ציזלינג:

בנוגע לב"כ - החוק קובע שאם לא מסרו את שם הב"כ -
הראשון ברשימה הוא הבא-כח, באופן אוטומטי.

הי"ר י. הררי:

אני מציע שכל רשימה תתן ליו"ר הכנסת את שמות הרשימות
והאותיות, ואת שם הב"כ.

י. בר-יהודה:

אם למשל כתוב "מפא"י ובלתי-טפלגתיים" העיקר
הוא השם "מפא"י", שתי המלים הנוספות יכולות

א. ציזלינג:

להשאר או להמחק.

השם שישנו ברשימה זו הוא השם המשוררין. ועדת
הבחירות יכולה לשנות או להוסיף שמות, אם באה

הי"ר י. הררי:

בקשה על-כך מרשימה מסוימת.

ח. צדוק:

צריך להוציא מרשימת השמות המסוריינים, את אותן הרשימות שלא היו מיוצגות בכנסת. (הינר י. הררי: ברור)

בנוגע לב"כ הרשימות - אני חושש שהמצב המשפטי לפי החוק המונח לפנינו הוא, שב"כ הרשימות צריכים להקבע כאן, ולא בדרך הכללית המקובלת, מפני שהטעיה אומר במפורש: שנות הרשימות וב"כ ייקבעו על-ידי ועדת הכנסת.

4. הקצבת זמן לדיון על הצעה לסדר-היום על השימוש בטעיף 111 של תסנות שעת חרום 1945:

ט. התנגדות - אהאאאאאאאאאא
אני הצעתי בישיבת הכנסת אתמול, להאריך את הזמן שהוקצב לדיון זה. עליכם גם להחליט אם זה ויכוח טיעוני או לא, כי שאלה שלא דברו, מן הטיעות השונות - יוכלו לדבר.

י. בר-יהודה:
שמעתי אתמול שהשרים ידברו, ואצטננו היה כבר מקרה, יותר מפעם אחת, שאם הויכוח הוא שאם טיעוני השרים, הזמן הכולל שנקבע, מחוץ לזמן, יכולים השרים לדבר רק כאשר הם מדברים בשם הממשלה, ולא בשם הפרטי; כל יתר השרים יכולים לדבר רק על חשבון מפלגותיהם.

שנית, הייתי יכול לומר שחבר הכנסת ארגוב לא פעם אמר שאין לעבור מויכוח בלתי-טיעוני לויכוח טיעוני, אם לא תהיה התנגדות לזה - אני אציע לטיעוני גם כן לא להתנגד, אך אם תהיה התנגדות - אני אתמוך בה.

י. שפרינצק - יולר הכנסת:
בנוגע לדברי חבר הכנסת בר-יהודה עלי להעיר, כי השרים דברו על חשבון טיעונותיהם, בשעה שהיה דיון ארוך של 14 או 12 שעות. הפעם הדיון הוא קצר, והנתקפים הם באהבה השרים. ההרחבה אינה כזו שתוכל לכלול גם את שר המשפטים וגם את מ"מ ראש הממשלה. (י. בר-יהודה: על חשבון הממשלה - כן; צלמס הפרטי - לא!).

א. סוזר:
אני מתנגד להפרכת הדיון הזה לדיון טיעוני. לו ידענו מראש שהדיון הוא טיעוני היינו מחלקים בצורה אחרת את זמנינו בין הנואמים.

שנית, שר המשפטים למשל צריך להסביר את העמדה המשפטית ויש לאפשר לו לדבר. הןא הדין לגבי שר הסעד.

א. ציזלינג:
חבר הכנסת ארגוב, ראית, אני מבקש לקבוע שאי-אפשר לדבר על לשעבר. 2 השעות שעברו - עברו ומי שיבר - דיבר. אי-אפשר עכשו להכניס כל השבונות ביחס אליהם. אם יש זכות לעורר את השאלה, זוהי הזכות לומר, אם בשתי השעות שנוטפו יהיה ויכוח טיעוני או לא. אפשר להעמיד להצבעה רק שתי שעות ולא 4.

אני מבקש לחזק את דברי חבר הכנסת בר-יהודה בנוגע לשרים. לנו אין פה כל ענין מפלגתי, אבל לא ייתכן סדר כזה, ולא ייתכן שאנו נשנה, באופן מקרי כזה את הדיון.

י. סלינגרוב:
אני בני רואה הצדקה להצעה שהדיון יהיה טיעוני. אני מתנגד לזה, ואני מציע לחבר הכנסת בר-יהודה לתמוך בעמדתו. אשר לשרים - אני תומך בדבריו של חבר הכנסת בר-יהודה, כי לדעתי רשאים השרים להביע את דעתם בענין זה.

ב. בן-עמי:

המטלה שמצאת היום בטכני מיוחד של הוסר אחריות קולקטיבית ועל-כך אין לשלול פאת השרים את אשמת השרים להביע את דעתם. מל דאש המטלה בעצמו אכר שהוא לא הוליע עם כל השרים בשאלה זו.

שנית, ההצעה להפוך את הדיון לטעתי היא טשונה. אינני יודע אם אני הייתי אתמול דובר הסיעה, לו היה נאמר כבר אתמול, שהדיון הוא סיעתי. אני מציע לתת רשות הדיבור לאלה שנרשמו לרשות הדיבור ולא ליצור תקומים מסוכנים.

ג. יהודה:

אני מציע שנאמר את הודעתו של יו"ר הכנסת אתמול. הוקצבו לדיון שתי שעות ואם יש עוד זמן, יתנו רשות הדיבור לאלה שנרשמו. אן לאחר שתי שעות, בטגרת הרשימה.

אני מציע שנחליט שהויכוח נסתיים ונותנים רשות הדיבור לשרים. את השרים אין להגביל וכבר הושמעו הנימקקים לזה. אני מבקש להעמיד את הצעתי להצבעה.

ח. מגורי-כהן:

אני מציע שתנתן רשות הדיבור לאותן הסיעות שלא דברו אתמול.

שנית, אתמול הודיעו שנקבעו שתי שעות לדיון ולא אמרו שהדיון הוא סיעתי. לזעתי יש לאפשר לשרים לדבר, כי מטלא מקום ראש המטלה בעצמו אכר שלא התייעץ עם כל השרים.

היו"ר י. הררי:

אני מציע להשאיר את שתי השעות שנקבעו לכתחילה. אם הצעתי מנוגדת באופן פורמלי להחלטת הכנסת - אני מציע למליאת הכנסת לשנות את החלטתה.

י. שפרינצק:

יו"ר הכנסת ייהפך לויכוח סיעתי.

היו"ר י. הררי:

עלינו להצביע אם אנו מסשיכים בדיון או לא, אם הויכוח ייהפך לויכוח סיעתי וכיצד יסברו השרים.

א. ציזלינג:

האם היו"ר מצביע על דברים שהיו או על דברים שיהיו?

היו"ר י. הררי:

אני מעמיד להצבעה רק את עני שתי השעות שיוקצבו עוד, ולא אלה שהיו כבר.

ישנה הצעה שהמטן הויכוח יהיה על בסיס סיעתי, שכונתו להשלים את אלה שכבר נאמו אתמול.

א. ציזלינג:

את זאת אי אפשר להצביע, מכיון ששתי השעות האלה נגמרו כבר. אני מבקש להעמיד להצבעה את השאלה האם הועדה שכולה להצביע על זה או לא.

היו"ר י. הררי:

אני מעמיד להצבעה את השאלה אם הבית דשאי לקבוע המטן לדיון בצורה אחרת משהיה קודם.

ה צ ב ע ה

ברוב קולות הוחלט שהועדה אינה רשאית להצביע.

היו"ר י. הררי:

יוצא איפוא, שהועדה אינה רשאית להחליט על הפיכת הויכוח לטיעולי, על פי הצעת

חבר הכנסת ארגוב.

האם יש מישהו שמציע שהויכוח יימשך עוד

שעתיים?

אני מציע להוסיף שעתיים לויכוח.

י. בר-יהודה:

אני מעמיד להצבעה את ההצעה להמליץ בפני הכנסת שהויכוח ייפסק ואת ההצעה להקציב לעוד

היו"ר י. הררי:

שעתיים.

ה צ ב ע ה

- 3 - בעד ההצעה להקציב שעתיים
- בעד ההצעה להמליץ על הפסקת הויכוח
- 13 -

הוחלט

ועדת הכנסת תמליץ למליאת הכנסת להפסיק את הדיון.

היו"ר י. הררי:

אם הכנסת לא תקבל את הצעתנו - כמה זמן אתם מציעים לדיון?

א. ציזלינג:

אני מבקש להודיע שקודם הצבעתי בעד שינוי שתי השעות שעברו. לא הצבעתי על איסור חלוקת שתי השעות הבאות. זה אי אפשר היה להחליט, אבל זה היה תוכן ההצבעה, שעל שתי ההצעות שטרם נקבעו, אפשר עוד להחליט.

פ. איל/בית:

בקשר עם מה שנאמר בנוצר תקדים, ברצוני לקבוע שכאשר היו"ר הודיע אתמול שזה לא יהיה ויכוח טיעולי והוא יימשך שעתיים, לא הייתה התנגדות מאיש.

ס. ארגוב:

אני מוכן להוכיח על יסוד עובדות, ואני מוכן לחפש אותן בפרטיכלים שלא פעם התחלנו בוויכוח והיו"ר אמר שועדת הכנסת תקבע אם הוא יהיה ויכוח טיעולי או לא.

היו"ר י. הררי:

בענין השדים קיימות שתי אפשרויות. אפשרות אחת שכל שר יוכל לדבר על חשבון טיעולו, ואפשרות שניה שהשרים זוכלו לדבר באופן חופשי רק בשעה שמדברים א בשם הטמשלה.

סמ/אש

ועדת הכנסת
22.5.51

י. שפרינצק:
 היו"ר הכנסת.
 אינני יכול לדחות את בקשת השרים לדבר. אחסול פנה אלי שר הסעד כמה וכמה פעמים, ובקש דשות הדבור, ואני אמרתי לו שלאחר תום השעתיים הוא יקבל את הדשות. לוא ידעתי שתמערר היום שאלה זו - הייתי בותן לו אחסול דשות הדבור.

י. בר-יהודה:
 אני מסכים לכה, אבל בתנאי שיתנו גם לחברים שלנו שיהיו פעם שרים לדבר.

היו"ר י. הררי:
 ישנן שתי אפשרויות: שהשרים מדברים רק בשם הממשלה ואין אנו נכנסים לעניניה של הממשלה, את מי היא קובעת שיהיה דובר שלה. האפשרות השניה, שכל שר יוכל לדבר. אני מעמיד את ההצעות להצבעה.

ה ו ח ל ט

שכל שר רשאי לדבר.

י. בר-יהודה:
 אני מציע שסיעות שאין להם שרים, רשאים להעמיד כל אחת נושא אחד.

א. רוזנאל-נאור:
 כאשר רנו בוועדת הכנסת על זכות הדבור של השרים, הצבעתי בעד זה ששר ידבר על חשבון הסיעה, אם אינו דובר בשם הממשלה. במקרה זה לא יכולתי להצביע בעד הצעה זו, מכיון שאחמול שמענו מפי שר החוץ, שלאותו ענין שעליו דנינו עכשיו שייכים רק שלושה שרים. הוא הוציא מחשבון שרי הממשלה את מי שהוא מצא לנכון להוציא. הכנסת לפחות צריכה לתת להם את האפשרות להביע את עמדתם בשאלה זו. משום כך, לא יכולתי להצביע בעד דבר שבאופן עקרוני אני תמכת בו.

היו"ר י. הררי:
 אני מעמיד להצבעה את הצעתו של חבר הכנסת בר-יהודה שלסיעות שאין שרים, תינתן דשות הדבור לנושא אחד.

ה ו ח ל ט

לדחות את הצעתו של חבר הכנסת בר-יהודה.

הישיבה נועלה בשעה 11.00.